

Karta ewidencyjna obiektu grobownictwa wojennego

Gmina: **ŚMIGIEL**

Nr ewidencyjny: **3011054_2**

Rodzaj obiektu ¹	Nazwa obiektu	Miejscowość
MOGIŁA ZBIOROWA	GRÓB OFIAR TERRORU NIEMIECKIEGO	ŚMIGIEL
Zdjęcie – widok ogólny	Kategoria	II wojna światowa
		
Adres województwo / powiat / gmina	WIELKOPOLSKIE / KOŚCIAŃSKI / ŚMIGIEL	
ulica / lokalizacja opisowa	CMENTARZ PARAFIALNY ul. św. Wita / ul. Kręta	
Właściciel / zarządca terenu / działka nr	Parafia Rzymskokatolicka pw. NMP Wniebowziętej w Śmiglu /301105_4.0001.863	
Kwaterna, rząd / ewent. lokalizacja opisowa	Sektor 3, obok wejścia do kościoła cmentarnego / GPS: 52°00'38.5"N 16°31'51.9"E / 52.010694, 16.531083	
Podstawowa informacja o pochowanych	POLACY ROZSTRZELANI PRZEZ NIEMCÓW W DWÓCH EGZEKUCJACH NA ŚMIGIELSKIM RYNKU – 23 os.	
Datowanie	Pierwszy pomnik postawiony w tym miejscu w 1945 r.; generalny remont 2020 r.	
Forma ochrony	GRÓB WOJENNY	
Wymiary (szer., głęb., wys.)	Grób: 4,4 m x 5,4 m x 2,9 m Wymiary ogrodzonego obszaru: 5.4 m x 14,3 m.	
Material	Granit	

¹ cmentarz wojenny / kwaterna wojenna / mogiła zbiorowa / grób indywidualny....

Szkie sytuacyjny		Opis obiektu i inskrypcje	
		Pomnik nagrobny wykonany w całości z granitu zwieńczony ścianą o nieregularnym kształcie. W centralnej części grobu ułożono pod kątem tablicę z wygrawerowanym orłem w koronie i okazjonalną inskrypcją: <i>ŚMIERĆ NASZA NIECH BĘDZIE / PRZESTROGĄ I SYMBOLEM / WOLNEJ POLSKI</i>. W centrum ściany parawanowej umieszczono krzyż łaciński. Po lewej i prawej stronie krzyża wyszczególniono osoby pochowane w grobie. Natomiast na górze i na dole umieszczono inskrypcje okazjonalne (str. 3). Całość obiektu otoczona jest betonowym krawężnikiem oraz ogrodzeniem łańcuchowym wspartym na betonowych słupkach. Wnętrze obiektu wyłożone kostką brukową.	
Stan zachowania i najważniejsze postulaty konserwatorskie	Bibliografia	Dane dot. osób pochowanych, okoliczności śmierci, pierwotnego miejsca pochówku; historia obiektu itp.	
Stan grobu bardzo dobry. Pierwsze urządzenie w 1945 r. W połowie lat pięćdziesiątych poddany modernizacji. W 2020 r. przeprowadzono generalny remont ze środków Wojewody Wielkopolskiego przy współpracy z Gminą Śmigiel.	Porozumienie z dnia 8 kwietnia 2020 r. w sprawie powierzenia obowiązku utrzymania grobów i cmentarzy wojennych (Dz. U. WW z 2020 r. poz. 3346); Baza IPN [straty.pl] <i>Ziemia Śmigiejska w 1939 roku</i> [w:] https://ck-smigiel.pl/ziemia-smigiejska-w-1939-roku.html [dostęp: 11.10.2022 r.]; <i>Miejsca Pamięci Narodowej</i> [w:] https://www.smigiel.pl/Miejsca_Pamieci_Narodowej.html [dostęp: 11.10.2022 r.]; Archiwum WUW, <i>Karta ewidencyjna miejsca pamięci narodowej – Śmigiel</i>, Teczka Śmigiel, brak sygn. IPN GK 163/27, <i>Zbiór ankiet sądów grodzkich</i>.	30 września 1939 r. na śmigiejskim rynku Niemcy dokonali pierwszej egzekucji. Zabito wówczas 8 Polaków. 23 października 1939 r. miała miejsce kolejna egzekucja, podczas której zamordowano 15 Polaków. Egzekucje odbywały się w ramach niemieckiej operacji Tannenberg. Wszyscy rozstrzelani zostali zakopani na cmentarzu pożydowskim. W 1945 ekshumowani i przeniesieni na cmentarz parafialny.	
	Załączniki		
	Dokumentacja fotograficzna – stan na 14.05.2018 r. – w wersji elektronicznej. Załącznik nr 1 - Wykaz pochowanych.		
Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data, podpis):		Bartosz Biegała 10.10.2022 r. / aktualizacja 18.10.2022 r. BB /	

Inskrypcja na grobie:

Ofiarom
barbarzyństwa hitlerowskiego
1939 = 1945

W dniu 30.IX.1939.

Bock	Stanisław
Cieśla	Ignacy
Czyżowski	Walenty
Kamieniarz	Wiktor
Nowakowski	Stanisław
Zbierski	Feliks
Zimmer	Franciszek
w dniu 23.X.1939.	
Ciesielski	Zygmunt
Firlej	Jakób
Kasperski	Albin
Kreuschner	Wilhelm

Ławniczak	Józef
Łukomski	Zbigniew
Modliński	Brunon
Pioch	Władysław
Przybysz	Roman
Sobczak	Wiktor
Stachowiak	Maksymilian
Szymański	Leon
Tolksdorf	Józef
Wojciechowski	Brunon
Wojciechowski	Stanisław

Publicznie rozstrzelani
na Rynku w Śmiglu
